

ПРОГРАМ

***Јелене Гајић, судије Трећег основног суда у Београду**

Поштоване колегинице и колеге,

Своју кандидатуру за члана Високог савета судства из реда судија основних судова темељим на дугогодишњем раду са колегама из правосудног система и на досадашњем залагању и резултатима, који су постигнути у циљу унапређења и побољшања услова рада у правосудју. Правосудје видим као стуб друштва који мора бити независан, правичан и достојанствен. Верујем да се истинско поверење у правду гради личним примером и посвећеношћу, а моје дугогодишње залагање управо о томе и говори.

Желим да допринесем изградњи система заснованог на мериторности, стручности и интегритету, у коме ће сваки носилац правосудне функције моћи самостално и непристрасно, својим радом да утиче на јачање правосудног система Републике Србије.

Како сматрам да простора за унапређење и побољшање рада судија има много, као члан Високог савета судства бих се усредсредила на пуну примену закона о Високом савету судства и на спровођењу свих законом прописаних надлежности, уз деловање у оквиру колективног органа на начин да увек знате мој професионални став. Залагаћу се за преузимање личне, професионалне одговорности и тачно дефинисаних задужења сваког члана Савета, како би овај орган радио ефикасније и транспарентније.

Основни постулати мог рада били би следећи:

Побољшање положаја судија

У оквиру ове активности, извршила бих детаљну анализу основних проблема са којима се судије сусрећу у раду, узимајући у обзир организационе аспекте, стручне компетенције, оптерећеност у раду, материјални положај, субјективне чиниоце, специфичности у вези са сваким апелационим и регионалним подручјем, што би све допринело освешћивању колега судија и промени перспективе посматрања из личног угла, ка посматрању ширег плана. Сматрам да само међусобним повезивањем и препознавањем заједничких круцијалних проблема у раду, као и правилним постављањем приоритета у решавању проблема можемо побољшати општи положај носилаца правосудних функција, а затим на терену личног, појединачног, решавати мање проблеме. Нажалост, сви смо оптерећени личним сагледавањем и суженом перспективом, а без глобалног сагледавања није могуће направити помак у позиционирању судија у државном систему власти. Управо појединачно иступање, створило је у јавности погрешну перцепцију носилаца правосудних функција.

Материјални положај судија и услови рада

Сматрам да материјални положај судија треба да буде уско повезан са вредновањем рада судија, а који би требало да буде и основни критеријум за напредовање. Критеријуми за напредовање морају бити јасни и прецизни, узимајући у обзир обим посла и структуру предмета. Самим тим бих предложила, да овако постављени критеријуми, поред напредовања, треба да буду и критеријуми за повећање плата судија. Такође, повећање плата судија би требало да утиче и на повећање плата свих запослених у суду, имајући у виду да судије иако поступају самостално, у великој мери њихов рад зависи и од тима (приправник, помоћник, записничар и референт). Овде, неизоставно долазимо до питања услова рада, смештајних капацитета, броја запослених (администрација и приправници и помоћници), о чему мора водити рачуна и Високи савет судства.

Имајући у виду наведено, залагала бих се за измену *Закона о судијама у делу који се односи на плате судија*, другачији обрачун плата, обрачун основице за плате судија, накнаде зараде за време коришћења годишњих одмора, право на регрес, као и измену у делу који се односи на коефицијенте за обрачун и исплату плате судијама, као и пензија.

Јача сарадња са Министарством правде Републике Србије и са другим државним органима и институцијама

Залагаћу се за институцијалну и партнерску комуникацију са Министарством правде, у циљу решавања питања од заједничког интереса – пре свега оних која се тичу буџета судова, кадровских планова и инфраструктуре. Свесна сам да сарадња не сме угрозити независност судске власти, већ напротив, треба да допринесе њеном јачању кроз узајамно уважавање надлежности и одговорности. Сматрам да је потребно да се изгради институционална и континуирана комуникација и сарадња, како између судија и Савета, на тај начин што би судије упућивале јасне захтеве и сугестије Савету, па и између Савета и министарства, на тај начин што би Савет наведене сугестије и захтеве прослеђивао овом органу, а да резултат рада Министарства правде буде усмерен на боље сагледавање потреба судија.

Имајући у виду заинтересованост државних органа, институција и разних стручних удружења за рад правосуђа, кроз бројне споразуме и меморандуме о сарадњи, пуно се може урадити на едукацији грађанства и привреде о раду судова. На тај начин могу се добити корисни коментари и сугестије на сам рад правосуђа, које треба имати у виду приликом доношења одлука и предузимања мера за унапређење рада у правосуђу.

Посебну пажњу бих посветила статусу *судијских помоћника и приправника*, за које је према актуелној законској регулативи претежено надлежно Министарство правде које утврђује систематизацију, доноси кадровске планове и одлучује о накнадама за рад помоћника, као орган који је надлежан за исплату накнаде запослених државних

службеника, док се надлежност Високог савета судства везана за статус и положај помоћника односи само на одлучивање по правном леку на сва решења о оцењивању државних службеника у правосуђу и на сва решења која су у надлежности председника суда о оцењивању и евенуталном напредовању. Сматрам да Високи савет судства треба да буде надлежан за судијске помоћнике и приправнике и ка том циљу бих такође усмерила своје поступање.

Из свог досадашњег искуства сам приметила да се драстично смањио број младих људи који су заинтересовани за рад у суду, те у том смислу бих акценат ставила на наставак успешне сарадње са Правосудном Академијом, праћење друштвеног и технолошког развоја и израда плана обука према новим потребама савременог живота и пословања. Овде бих укључила и сарадњу са Правним факултетима, како бисмо придобили будуће носиоце судијских функција и квалитетне каријерне сараднике и саветнике, све у духу измена Закона о Правосудној Академији.

Успоставити сарадњу са међународним организацијама и предузети активности у циљу унапређења рада судија. Такође, повећати сарадњу са саветима других земаља и у рад укључити и судије, на начин да буде обезбеђена територијална заступљеност свих основних судова.

Континуирана и ad hoc комуникација са колегама

У свом раду као члан Високог савета судства, желим да успоставим готово свакодневну комуникацију са колегама из свих судова и лично ћу се залагати да такав метод рада прихвате и други чланови Савета. Намера ми је да према тематски актуелним дешавањима прибављам ставове и размишљања судија, а са друге стране да у временским интервалима од судија добијам све битне информације из делокруга њиховог рада, ради превазилажења спорних ситуација. Такође, у случају потребе брзог реаговања, лично желим да се ставим на располагање као контакт особа за све судије из реда основних судова.

Такође бих указала осталим члановима Савета на важност јасне поделе задужења у оквиру Високог савета судства и поред тога што је у питању колегијални орган, који је по самом свом уређењу строго формалан у поступању и одлучивању. Моје виђење је да правилном поделом задужења у оквиру органа, може да се постигне бољи и организованији рад административне канцеларије, као и да сва питања која нису предмет одлучивања на седници, могу одлуком председника бити поверена неком од чланова, чиме се постиже већа ефикасност у раду.

Потребно је променити до сада успостављени систем формулисања савета, кроз стварање ужих тимова са додељеним задужењима, који ће брзо и адекватно реаговати на сваку информацију у вези рада судова, судија и самог Савета. То не значи да се прејудицирају будуће одлуке савета од стране тимова, него да се на основу расположивих информација изнесу стручни ставови, планиране активности, временски оквир за одлучивање и дијапазон могућих решења.

Иницирање измена одговарајућих закона, доношење, измена и допуна подзаконских аката Високог савета судства

На основу досадашњег искуства у раду струковног удружења и дубоког уверења да квалитетан законски предлог увек нађе свој пут и заживи у пракси, пре свега ћу, као једну континуирану активност, управо радити на прибављању мишљења судија у вези са важећим законским прописима, као и предлозима за измене и допуне, а у ужим радним групама и припреми тачака за одлучивање на седницама Високог савета судства.

Препознајући недостатке у постојећим подзаконским актима Савета, као и потребу да одређене ствари које су спорне у раду или недовољно јасно дефинисане, залагаћу се да се поступци и процеси у раду Савета прецизније нормативно уреде кроз правилнике, пословнике и друга општа подзаконска акта и да се пропишу процедуре за поступање, са роковима, правилима рада и одговорностима.

Транспарентност и независност у раду

Имајући у виду шта у данашњем времену значи правовремена и тачна информација, сматрам да комуникација Савета о свим питањима из области рада мора да буде бржа и ефикаснија према јавности, посебно ако се има у виду да су судије на честом медијском удару. Управо, постављањем лица за комуникацију са медијима из реда чланова Савета, решава се „ћутање Савета“ на тему рада савета.

Наиме, инсистирала бих на томе да Високи савет судства препозна значај планске и стратешке оријентације ка унапређењу отворености свог рада и рада судова. Надаље, Високи савет судства мора утицати да се у мери у којој то дозвољава закон и правила поступка, гради поверење јавности тако што медијима и грађанима одговорно, професионално и континуирано представљају информације које су од значаја за рада правосуђа. Истовремено, неопходно је пронаћи равнотежу између легитимног права јавности да буде информисана и свеприсутне медијске пажње са једне стране (нарочито када су питању тзв. „медијски предмети“ који по правилу изазивају велику пажњу јавности), те нужности поштовања претпоставке невиности, заштите права на приватност, правично суђење, права жртава и сведока и других страна у поступку, са друге стране. Потребно је да Високи савет судства настави са континуираним унапређењем праксе објављивања одлука и других релевантних информација о раду ових институција, па бих иницирала да се одлуке Савета и њихова образложења редовно и јасно објављују на сајту, како би свака одлука била разумљива и доступна јавности. Сматрам да отворен дијалог са јавношћу и медијима доприноси јачању поверења у судску власт и улогу Савета.

Такође, независност правосуђа, као кључни принцип владавине права у објективном смислу представља неопходан квалитет правосуђа, док се у субјективном смислу односи на право појединца да о његовим правима и слободама одлучује независан судија. Без независних судија не може постојати правично и законито спровођење права и слобода. Насупрот томе, правосудне институције и носиоци правосудних функција у свом раду треба да буду ослобођени сваког непримереног или недозвољеног утицаја и притиска

који би ометали спровођење правде, дакле, морају бити ослобођене утицаја законодавне и извршне власти у поступку одабира, предлагања, избора, премештаја и престанка судске функције, те бих у том смислу својим програмом допринела успостављању наведене равнотеже између потребе да се задовољи интерес јавности за свим релевантим информацијама, а који не може представљати непримерени утицај на носиоце судијске функције.

Организација скупова и стручних окупљања под окриљем Високог савета судства, као и обилазак судија по њиховим седиштима, едукације, семинари, саветовања, праћење нових технологија

Сматрам да Високи савет судства треба да отвори своја врата и да актуелне теме из свог рада сегментира према потребама судија, те их позива, едукује и информише о свим битним стручним питањима, дешавањима и изазовима у раду. Такође, треба направити годишњи план посета чланова Савета судововима, који би требао да постане редовна активност Савета.

Моја мисија у раду Савета би била и актуелизовање тема дигитализације правосуђа, употребе алата на бази вештачке интелигенције, обезбеђивање инфраструктурне информатичке заштите (сајбер секјурити), стварање услова за електронску комуникацију. Сматрам да ће овај састав чланова Високог савета судства бити у обавези да све тековине модерних технологија имплементира у рад правосуђа.

Наиме, даљим унапређењем е-сервиса унутар правосуђа би се обезбедио приступ правди, повећању квалитета поступања и одлучивања, ефикасном управљању предметима, статистичком праћењу и извештавању о раду правосуђа, као и транспарентности рада правосудних органа. Е-управа оснажује капацитете Високог савета судства за вођење прецизне евиденције и размене релевантних података који се односе на избор, вредновање рада, напредовање и одговорност носилаца правосудних функција. Стога је неопходан континуирани развој система е-правосуђа као механизма који доприноси остварењу свих стратешких циљева.

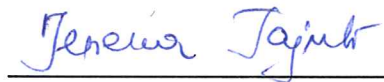
Такође, интензитет и трајање стручног усавршавања судија би требало одређивати у складу са претходним професионалним искуством, при чему би Високи савет судства, као независни орган, требало да се стара о томе да, уз пуно поштовање независности образовног система, програми стручног усавршавања испуњавају услове отворености, стручности и непристрасности својствене судијској функцији. Наведено би несумњиво допринело и омогућило судијама да редовно обнављају и развијају своја знања.

Закључак

На основу свега изнетог, желим да истакнем да свој рад видим као проактиван, заснован на дугогодишњем радном искуству у судству, те да су све предвиђене активности реално оствариве, а не само програмска обећања. Изазови са којима се судство суочава део су целовите друштвене проблематике и уско су повезани са исходима у најразличитијим сферама живота, које директно утичу на остваривост понуђених решења.

Међутим, лично залагање сваког од носилаца јавних функција, поготово у највишим телима, какав је Високи савет судства, нужан је предуслов за промене на боље. То подразумева излагање из досадашњих оквира рада, тако што ће се кроз најразличитије иновативне облике сарадње са другим чиниоцима државног и друштвеног апарата доћи до најбољих, реално могућих решења. Своју кандидатуру за члана Високог савета судства из реда судија основних судова видим као шансу да горе наведене приоритете спроведем у дело.

С поштовањем,
Јелена Гајић
судија Трећег основног суда у Београду

Коришћена литература;

Стратегија развоја правосуђа, за период 2019-2024. године, радни текст,

Стратегија развоја правосуђа, за период 2020-2025. године, "службени гласник РС" број 101/2020